

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Strivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Strenge Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De ruwe Kerel. — 121. Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. Re Avontuurlijke Reis. — 173. De strijd met den Wolf. — 174. Een vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzefarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knnpels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dakbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

PRIJS 60 CENTIEM

Een slechte Kamaraad.

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

EEN SLECHTE KAMARAAD.

I.

Bert Verdijk zat smakelijk te eten. 't Was mooi weer. De deur van het huisje stond open en de Julizon scheen binnen. 't Was nog vroeg. In de boomen naast de woning kweelden de vogels. De kippen trippelden kakelend op 't hofje.

Een zomerochtend om dadelijk vroolijk te worden.

Er keek een guitig gezicht om de deur.

— Bert, gaat ge mee? vroeg een kamaraad.

Bert wenkte om stil te praten.

— Jules, wacht aan de beek, fluisterde hij. Sefens kom ik... Margriet mag u niet zien!

Jules Walters scheen dadelijk den toestand te grijpen en trok zich terug.

Maar een meisje van zestien jaar trad uit een zijkamer. Ze droeg haar klein zusje op den arm.

't Was Margriet Verdijk.

— Bert, Jules Walters is daar geweest, zei ze. Hij kwam u roepen om te spelen. Maar ge weet,

wat moeder gezegd heeft. Eerst het konijnenhok kuischen.

— Ja, ja! bromde Bert.

— Dan 't kiekenkot. Met het graan naar den molen gaan. 't Gras uit den beekkant gaan snijden... Niet te spelen vandaag.

— Jules is hier toch niet meer.

— Zorg, dat al het werk gedaan is.

— Moei u er niet mee.

— Moeder heeft gezegd, dat ik moet opletten, hernam Margriet.

— Ik ben haast zoo oud al gij. 't Is hier altijd werken... Vandaag geen school. Andere jongens mogen spelen.

— Toe, toe, er zijn er veel, die thuis moeten helpen. 't Is nu overal druk. En ge moogt genoeg spelen.

Margriet kledde haar zusje. Ze was 't huishoudstertje in deze dagen. Vader en moeder hadden zich naar de groote Klokhofstede begeven. Daar was men gisteren met den oogst begonnen. Verdijk en zijn vrouw hielpen dan mee. 't Was nu de tijd om wat extra's te verdienen. En dat kwam goed te pas. Vader en moeder zouden pas tegen acht uur naar huis terugkeeren. Een grootere zuster van Bert, Coletta, diende op de Klokhofstede als meid.

Bert at zijn zesde boterham. Hij scheen nu

verzadigd en stond op. Hij stak zijn bloote voeten in zijn klompen.

— Ik ga eerst naar den molen, zei hij tot Margriet.

— Waarom? Begin liever met het konijnenkot. Dan kan dat drogen in de zon, als ge de deur en het luik openzet.

— Ik wil liever eerst naar den molen! Ik ben oud genoeg om zelf het werk te regelen. Help me het graan van zolder halen.

Margriet zette het nu aangekleede zusje op het grøsveld. En met haar broer besteeg ze het trapje naar boven. Er was geen eigenlijke tweede verdieping, maar een zolder en twee getimmerde kamertjes onder het dak. Op zolder lag nog een hoopje graan. Margriet en Bert schepden het in een zak, die voor een derde gevuld werd. Ze sleurden de kluts naar beneden, op een kruitwagen.

— Zorg, dat ge rap terug zijt, vermaande Margriet.

Als antwoord stak Bert zijn tong naar haar uit.

— Stoute gast! riep zijn zuster.

— Zorg gij vor de patatten en moei u niet met mij.

Bert duwde den kruitwagen voort. Het huisje stond aan een veldweg, even buiten het dorp. Aan den hoek wachtte Jules Walters.

— Ik dacht, dat ge met mij meegingt. zei Jules (teleurgesteld. Moet ge werken?)

— Even naar den molen... En dan trek ik met u op. Kom, 't is immers niet ver.

— En van den molen keert ge terug naar huis. hé?

— Neen, neen. Ik zal den kortewagen weg steken achter een boschje.

Jules was toen bereid zijn vriend te vergezellen. De weg liep bergop. Er lag een zeel op den kruiwagen en Bert bond dat aan de voorzijde vast. Jules moest nu trekken. Zoo geraakten de knapen gemakkelijker boven. Een zijweg leidde dan naar den molen, die dus op een heuveltje stond.

De jongens bliezen wat uit. Ze hadden van hier een mooi vergezicht.

— Ginder ligt Aalst, zei Bert.

Ze zagen het belfort en het torentje van de Sint Martenskerk. Hooge schouwen stonden er om heen te rooken.

Bert noemde andere torens op. Erpe. Meire. Burst.

Maar Jules was haastig om naar den molen te gaan. Hij scheen een plannetje te hebben voor vandaag. Ze volgden den zijweg. Jules, al trekkend, Bert, al duwend.

De wieken van den molen draaiden traag.

— Hei, mulder! riep Bert aan de trap.

Maar de molenaar vertoonde zijn wit bestoven krullebol niet.

— Ik zal eens kijken, of de mulder boven is! zei Jules.

Hij klom naar boven.

— Niemand te zien! schreeuwde hij. Weet ge wat, ik zal het touw laten zakken; bind er den zak aan. Ik zal hem optrekken.

Bert kruide zijn vracht naar de andere zijde en bond den zak aan het touw vast. Boven draaide Jules en de zak rees en werd handig binnen ge haald.

— Ge kunt dat goed! riep Bert.

— Ja, hoor. Wil ik u ook eens naar boven trekken!

— Och toel!

Ik meen het. Ge weegt minder dan het graan. Hier is de koorde. Pak den haak goed vast.

Bert aarzelde.

— Durft ge niet! spotte Jules.

— Niet durven? Bert kon er niet tegen, dat men hem gebrek aan moed verweet.

— O, ik durf best! antwoordde hij. Vooruit!

En de jongen greep den haak. Daar boven draaide Jules. En waarlijk, Bert werd van den grond geheven. Wee echter als Jules ginder in den molen de wrang los laten zou of als de last hem te zwaar werd. Bert Verdijk, moest een heel

eind de hoogte in. Hij bengelde nu al aan het touw.

Maar plots werd hij vast gegrepen en met een ruk naar den grond gehaald.

De mulder was uit zijn huis gekomen en schrok. Bert kreeg een ferm pak voor zijn broek.

— Wie is er daar boven? vroeg de mulder...

— Jules Walters! zei Bert, geheel verbouwe-reerd.

— Wacht, dan zal ik dien ook eens een ram-meling geven. En hij krijgt nog meer dan gij!

— Maar mulder, ik heb graan gebracht. Ge waart er niet en Jules heeft den zak naar boven gewonden...

— En zijt gij ook een zak misschien? En ge kondt niet wachten tot ik kwam of me even roe-pen. De heeren waren zeker te haastig. Maar ze hebben wel tijd om deugnietenstreken uit te ba-len. Ge wildet uw nek breken. En dan zou het ce schuld van den mulder zijn, die niet oplet. Ik mag nog niet eens bij mijn zieke vrouw gaan zien. Wacht nu moet ik den anderen kapoen af-leeren zonder toestemming op mijn molen te gaan.

Jules Walters was echter al gevlucht. Want daarboven had hij 't tooneeltje gezien.

En van een eindje lachte hij den mulder uit.

— Droeve Marteko! riep de molenaar.

Jules borg zich en keek tusschen zijn beenen door naar den vertoornden man.

— Nu lijkt ge precies de reus uit Klein Duin-pje! spotte hij.

't'Werd den mulder te machtig. Hij liep naar Jules toe, maar die richtte zich op en snelde weer verder. Opnieuw bleef hij staan.

— Willen we om ter hardst loopen? vroeg hij. Eerst berg af, dan berg op. Maar ge kunt niet, ge hijgt al gelijk een blaasbalg.

De molenaar begreep, dat hij den deugniet on-mogelijk kon inhalen. Hij stak de vuist op en keerde terug.

— Ik zal het deel van dien nietwaard dan maar aan u geven! dreigde hij tot Bert.

En Bert werd zoo bang, dat hij het thans ook op een loopen zette.

— Uw kruiwagen! bulderde de mulder, doch de knaap liet dien in den brand.

Hij had naar zijn zin al te veel klappen gekre-gen. En de molenaar had een harde hand.

Langs een omweg kwamen Bert en Jules weer bij elkaar.

— Deed 't zeer? vroeg Jules.

— Ja. En gij liet me in den steek.

— Ik maakte natuurlijk, dat ik van den molen kwam. Wat zoudt gij er inee gewonnen hebben. Had ik nu muilperen gekregen.

— Ge zaagt den mulder komen en zei niets tot mij.

— De vent had u al vast . . .

— En de kruiwagen staat daar nog.

— Och toe, vanmiddag haal ik hem voor u, zonder dat de mulder het merkt.

— Ja, want vader heeft hem vanavond noodig. Margriet moet morgen om 't meel gaan, anders krijg ik weer slagen van den mulder.

Jules troonde zijn kamaraad mee. Bert scheen niet meer aan konijnen- of kippenhok en 't ander werk thuis te denken.

De twee jongens slenterden in de richting van 't dorp. Ze kwamen aan het renteniershuis van mijnheer Walraad. Vóór de woning was een hofje, van den weg gescheiden door een hooge en dikke haag. 't Hek stond open. En de met geschuurde koperen belknop van de voordeur in het huis schitterde Jules in de oogen.

— Bert, mijnheer Walraad heeft een kwade vrouw, zei hij.

— Ja. Als ze boos is, wordt haar stem gelijk 't kraaien van een haan, sprak Bert.

— 't Is komiek om te hooren.

— Overlaatst was ze zoo tot ons bezig, toen we met steenen naar dien perelaar gooiden.

— 'k Zou ze wel eens kwaad willen maken, hernam Jules. Durft gij aan de bel te trekken?

Dan komt de vrouw aan de deur en we lachen naar uit. Maar ge durft zeker niet.

— O, jawel! verzekerde Bert.

— Doe het eens . . .

— Doe gij het!

— Ik zal straks den bakker eens treiteren.

— Hoe?

— O, wacht maar!

Achter de haag, in een prieeltje, zat mijnheer Walraad. Hij hoorde alles. Maar de knapen konden hem niet zien.

Mijnheer Walraad stond stil op en ging achter het huis. De knapen merkten het niet.

— Wat wilt gij bij den bakker doen? vroeg Bert Verdijk.

— Ge zult lachen . . . Wacht maar. Nog iets anders dan eens belletrek te spelen, wat gij niet durft.

— Niet durven!

— Doe het dan!

Bert wou weer de held zijn. Hij keek eerst rond, bespiedde het huis en stapte door het hek. Hij loerde in den voorhof en naar het prieel. Hij meende, dat alles veilig was. Vlug trippelde hij naar de woning. De koperen belknop fonkelde in de zon en Bert, die zoo sullig aan Jules gehoorzaamde, greep ze vast. Tingeling . . . ging het daar binnen.

Jules Walters bleef voorzichtig aan het hek

staan. Maar poef... opeens werd hij in den voorhof geduwd. Mijnheer Walraad had door een achterpoortje den tuin verlaten, was vlug om de haag geloopt naar den weg en nu had hij de jongens in de val.

Bert bleef van schrik staan. De rentenier greep ook hem vast. De deur ging open.

— Ha, 't zijn twee straatloopers! riep vrouw Walraad. Twee kapoenen, twee deugnieten, twee vagebonden, die mij voor niets naar voren laten loopen, percies of ik niets anders te doen heb.

Haar stem ging naar boven en 't werd een beetje als gekraai. Maar Bert en Jules moesten er niet om lachen.

— De heeren komen op bezoek, zei mijnheer Walraad.

— Laat me los! schreeuwde Jules Walters.

— Wat manieren zijn dat nu... Bellen en niet binnen treden.

— Ik heb niet aan de bel getrokken.

— Ge zijt nog laffer dan uw kamaraad. Die comme knul doet alles, wat gij zegt en gij blijft voorzichtig achteraan, hé! Maar er is gebeld en nu komt ge binnen. Vrouw, help eens!

De knapen spartelden tegen.

— Geef ze van den stok, de twee schavuiten, de twee straatslijpers, de twee nietwaards, de twee plaaggeesten! hernam vrouw Walraad.

Ze nam met de eene hand Bert bij den arm en

met de andere trok ze aan zijn oor.

De jongens moesten in huis en werden in een achterkamer gestoken.

— Zet u, heeren, spotte de rentenier. Een glaasje water? 't is warm vandaag.

— Ik wil er uit! riep Jules.

— Ge komt op bezoek.

— Ik ben niet aan de bel geweest!

— Hij heeft het mij opgestoken, zei Bert.

— Als hij zegt, dat ge in uw neus moet snijden, zult ge het dan ook doen?

— Zie ze daar nu! kraaide vrouw Walraad. Twee schelmen, twee stratenschriks, twee rakkers, twee goed voor niemandalle, twee boeven, die in de gevangenis zullen komen.

— Ze mogen hier wat rusten, zei haar man. Intusschen zal ik om den veldwachter sturen.

Hij en zijn vrouw gingen heen en sloten de deur.

Jules en Bert keken elkaar aan. Zoo'n avontuur hadden ze niet verwacht.

— Ik blijf hier niet, zei Jules.

— Maar de deur is op slot... zie maar!

Bert rammelde aan de klink.

— Houdt u stil! kreet vrouw Walraad. O, gij twee deugnieten, twee slechte kamaraden, twee nagels van uw vaders doodkist, twee bengels...

— Nu kraait ze, merkte Bert op. Maar we zit

ten leelijk binnen! En de veldwachter zal ons meedoen!

— We zullen 't eens zien.

Jules opende het venster.

— Rap, fluisterde hij.

Ze kropen erdoor en stonden in den hof.

— Ze loopen weg! klonk een stem.

't Was die van den hovenier die 't gebeurde al wist. Hij wilde Jules Walters tegenhouden, maar deze boog zich en schoot tusschen zijn beenen door. De hovenier tuimelde voorover.

— Ha, wat doet gij nu? bulderde hij woedend.

Jules en Bert snelden naar het hek. Mijnheer Walraad was nog niet om den veldwachter. Hij en zijn vrouw hoorden het lawaai en sprongen buiten.

— Hier blijven! riep mijnheer.

— De twee menschenplagers, de twee niet-waards, de twee baanstroopers! Pakt ze, Octaaf, schreeuwde zijn vrouw.

Buiten het hek bleef Jules staan en spotte:

— Ja, pakt ons!

Treiterend danste hij heen en weer.

— Maar zie toch, zie toch! raasde vrouw Walraad met haar hooge stem

— Kukeleku! kraaide Jules. Bert, is dat nu madam of is dat een haan?

— O, hoor toch, twee zulke gemeene kerels, twee zulke treiters, twee valschaards! kreet de

Vrouw.

Haar man liep naar de bengels toe naar deze stoven heen.

— Om ter rapst loopen, kom! riep Jules.

Op een afstand bleef hij staan en wenkte naar mijnheer Walraad, die liever maar weer binnen ging.

— We zijn goed ontsnapt, zei Bert.

— O, gij zat al benauwd. Ik ben zoo rap niet verlegen, blufte Jules.

— Mijnheer Walraad kwam zeker van 't dorp.

— Neen, neen. Hij heeft ons afgeluisterd en is rond zijn huis geloopt en zoo stekte hij me vast, maar hij kan nu leelijk op zijn neus kijken.

— Hij zal toch naar den veldwachter gaan.

— Wat kan mij dat schelen! De veldwachter zal eens leelijk naar ons kijken. Dat doet geen zeer.

Ze kwamen nu aan het dorp en slenterden langs den hof van de pastorie.

Jules wees naar een boom.

— Lekkere peren, zei hij.

— Ja... Ze zijn rijp.

— Ze zouden smaken tegen den dorst. Kom!

Jules zocht een gat in de haag.

— Wilt ge er door? vroeg Bert.

wil van die peren hebben.

— 't Is de hof van den pastoor.

— Ik heb dorst. Kom... en Jules sloop 't eerst in den tuin, waarna Bert hem volgde.

— Kruip gij in den boom, zei Jules. Ik zal de wacht houden, maar ge zult niet durven.

— Durft gij?

— Ben ik niet 't eerst door de haag gekropen? En wie ging er op den molen? Moet ik alles doen? Wie heeft u uit het huis van Walraad verlost? O, ik merk het al, gij durft niet in den boom.

— Niet durven! Kijk goed rond.

— Ja, ja...

Bert zat al gauw tusschen de takken. Hij wierp peren naar beneden. Jules raapte ze op en propte zijn zakken vol.

Hij hoorde gerucht en keek op. En dan schrok hij. Daar naderde de pastoor.

— Kruip hooger, steek u weg! zoo waarschuwde Jules zijn kameraad, en vlug kroop hij terug door de haag.

Bert Verdijk spoedde naar beneden. Hij bemerkte den pastoor. En hij trachtte zich verder tusschen de bladeren te verschuilen en hield zich doodstil, hopen, dat de pastoor hem niet zou ontdekken.

De pastoor zei eerst niets, en bleef geduldig staan. Bert beleefde angstige oogenblikken.

— Nog niet genoeg peren gegeten? vroeg de pastoor.

Bert liet zich dan zakken en beschaamd stond hij daar. Hij dacht niet aan weg loopen.

De pastoor hield een stok achter zijn rug. En hij begon met Bert een dozijn klappen voor zijn broek te geven.

— Dat is opdat ge dezen ochtend goed zoudt onthouden, zei hij. En gij zijt het, Bert Verdijk, een jongen van brave ouders, die hard werken... Zoo, zoo, ge steelt peren, ge zijt een dief.

— Jules Walters heeft het mij opgestoken, slikt Bert.

— O, is Jules Walters uw kameraad? Wel, wel, Jules Walters, die niet deugt! Die is door de haag verdwenen. Naar zoo'n kereltje luistert gij. Liever Jules Walters gehoorzamen, dan uw brave ouders. Als ge zin hebt in een peer, vraag er dan een aan Melanie, de meid. Ge doet uw best in de leering, en dan zou ik niet op een peer zien. Maar Jules Walters, die zijn arme moeder zooveel verdriet aandoet is uw baas? Wat vader of moeder zeggen, telt ge niet. Wat Jules Walters beveelt, is van meer belang. En de held is weggelopen. Gij stelen, Bert, ik had dat van u niet gedacht... Wat zou God er van zeggen? Ge weet het wel. Maar ge luistert liever naar Jules Walters hé! Dan zult ge het ver brengen. Peren stelen, later geld.

— O, neen, mijnheer de pastoor.

— Ja, ja, zoo zal het gaan, als ge naar Jules Walters luistert. En in de gevangenis raken! On-

gelukkig worden en uw ouders ongelukkig maken. Bert, denk over dat alles eens goed na! Kruip nu terug door de haag.

Bert Verdijk verliet beschaamd den hof.

Wat verder achter een muur, wachtte Jules. Hij wenkte Bert.

— Gij zijt weer weggelopen! verweet Bert hem.

— Heeft de pastoor u gezien?

— Ja, en ik heb slagen gehad.

— En schreeuwt ge daarvoor? Hoe flauw! Ge zijt een truntaard! Voor een paar kletsen.

— Met een stok. 't Deed zeer. Gij voelt het niet.

— O, ik heb zoo dikwijls een rammeling gekregen, laatst nog van boer Vinke met een zweep. 'k Heb den vent uitgelachen en hem later een steen naar zijn kop gesmeten. 'k Zou niet gaarne blaten voor wat ransel. Wat zei de pastoor?

— Dat ik niet met u moest loopen

— Hebt ge me genoemd?

— Ik moest wel.

— Dat is laf. Een vriend verraden... Ha, ge moogt niet met me mee gaan. Bah ik heb kamaraaden genoeg. Speel dan met brave ventjes. Ga stil naar huis, suikermanneke.

Bert kon dien spot niet verdragen.

— Maar ik blijf immers kamaraad met u.

— Ik help u toch... Ik zei immers, dat ge hoo-

ger in den boom moest klimmen en u achter de blaren weg steken. Kom, we gaan zwemmen.

Ze gingen om het dorp heen en namen een bad. En dan aten ze van de gestolen peren. Bert dacht niet meer aan de vermaningen van den pastoor.

't Was middag. Dat meldde de kiook van den dorpstoren.

— Ik moet gaan eten, zei Bert.

— Naar huis?

— Van eigen...

— Ga maar met mij mee.

— Waarheen?

— Naar t' onzent.

— Wat zal uw moeder zeggen?

— Niets en u eten geven.

Bert voelde geen lust reeds onder de oogen van Margriet te komen. En hij vergezelde zijn vriend. Ze kwamen aan een huisje, buiten 't dorp, waar de moeder van Jules, weduwe Walters woonde. Jules had reeds eenige jaren zijn vader verloren. Zijne moeder verdiende den kost met 't leuren en ook 't bewerken van een stukje land.

-- Zet u daar onder den vlierboom. Ik zal eten voor u halen, zei Jules.

Zijn moeder was binnen. Jules nam een bord en ging naar de kachel. Hij schepte aardappelen

— Kunt ge niet wachten tot ik het eten op dien? vroeg zijn moeder.

— 't Is voor Bert Verdijk. Die zit buiten.
— Hij kan toch thuis gaan eten. Zijn ouders hebben het beter dan ik.
— Ze zijn op de Klokhofstede.
— Maar ze zullen hun jongen toch niet zonder eten laten...
— Toe, toe, wat zaagt ge, moeder, om een patat of vijf en een stukje brood.
— Gij spreekt gemakkelijk. **Ge helpt me nooit.** En uw broer is al even slecht...
Jules antwoorde niet en bracht aardappelen en brood naar Bert.
Moeder liet hem doen. **Ze had niets over haar** kinderen te zeggen. Ze was veel te zwak geweest. En ze had zoo moeten slaven en wroeten om ze groot te brengen.
Jules kwam buiten bij Bert zitten eten. Een kroertje bleef bij moeder.
Na den maaltijd zei vrouw Walters tot Jules:
— Ga nu om gras voor de konijnen. En er moet ook gewied worden in den hof.
— Van avond!
— Neen, nu.
— Wel, 't is goed...
Moeder keerde in huis terug.
— Kom, we zijn weg, fluisterde Jules tot Bert.
— En ge moet gras snijden.
— Och, toe. Als ik groot ben, zal ik werken, maar nu doe ik het niet,

Bert bedacht, dat hij al even ongehoorzaam was, maar hij nam zich voor tegen vier naar huis te gaan en dan het konijnen- en kiekenhok schoon te maken.

— Ge zoudt iets bij den bakker mithalen, zei Bert.

— Vandaag niet meer, antwoordde Jules. 't Is al wel geweest...

Over den weg stapte Peetje met zijn ezelskar. De man verkocht langs de huizen en op de hoeven haring en mossels. Maar vandaag had hij weinig te doen. De menschen vonden het te warm voor zulk eten. Triestig liep Peetje naast zijn ezeltje.

— Een nieuwe grap, fluisterde Jules. Buig u, dat Peetje ons niet ziet en trek van achter aan zijn karretje. Dan kan hij niet meer voort. Samen houden we het stil...

Zoo deden ze en de kar bleef haperen.

— Alloh, jongen, hoorden ze Peetje tegen zijn ezel zeggen, ge hebt lang genoeg gerust op de Klokhofstede. We moeten naar Herzele. Daar zullen we misschien beter zaken doen.

De ezel trok, doch de kar vorderde niet.

— Wat scheelt u, jongen, bromde Peetje. Ge doet of ge trekt, maar ge houdt me voor den gek. Dat is niet wel... Vooruit, 't is wel warm, ik weet het. Ginder komen we in den lommer van de boomen.

De kar bleef echter staan.

— Zal ik nu kwaad moeten worden? riep Peetje uit. Ge hebt nooit van die streken en 'k zou niet gaarne slaan. Maar ik moet te Herzele zijn. 't Gesukkel duurde voort en de oude leurd gaf het onschuldige dier een tik; hij merkte de jongens achter de kar niet. Bert en Jules grinnikten tegen elkaar.

— Wacht Peetje, ik zal u helpen! klonk een stem.

Bert werd het eerst vastgegrepen en recht getrokken en naar Peetje gesleurd door een man, die uit een zijweg gekomen was en de knippen gezien had.

— Waar komt deze deugniet vandaan? vroeg Peetje.

— Hij en een andere schavuit hingen van achter aan uw kar en hielden ze stil.

— En ik die meende, dat mijn ezeltje lui was. Wat stoute rakkers!

— Geef hem maar een pak ransel! noodigde de man.

— Och, neen... ik sla niet gaarne, hernam 't goedge Peetje. Jongens zijn allemaal gelijk, Knijf.

Bert kreeg dan een opstopper van Knijf. Jules was natuurlijk al een eind uit de buurt. Bert liep naar hem toe.

— We hebben vandaag geen geluk, zei Jules.

— Maar gij zijt altijd op tijd weg!

— Kan ik het helpen, dat Knijf u eerst vast had? En moest ik dan komen en vragen: „Knijf, geef mij als 't u belijft ook wat kletsen”

— Die vent heeft harde handen. En ik ben benauwd, dat hij mij nog zal betooveren ook.

— Wat is dat nu voor flauwe praat?

— 't Was Knijf van Herzele.

— 'k Weet het wel...

— En ze zeggen, dat hij tooveren kan.

— Niets van gelooven, beweerde Jules. Hij is tel geleerd en slim, dat is waar. Ik heb het eens hooren uitleggen door den zoon van boer De Deine, die te Herzele woont. Als iemand wat moet weten, gaat hij naar Knijf, voor zaken of last met de overheid en ook voor ziekte. Knijf had eens geburen, die altijd ruzie met hem hadden. En op een avond nam Knijf vier katten en bond ze onder elken poot een noteschelp. Hij stak dan die katten bij de geburen op zolder. De man en vrouw lagen te bed en ze hoorden die katten op zolder. Met die noteschelpen maakten ze lawaai al rondloopend. De man en de vrouw meenden, dat het tooverij was. En ze werden zoo benauwd, dat ze 's anderendaags ook om raad bij Knijf gingen. Hal zei Knijf, dat is duivelsgerucht, omdat ge ruzie maakt met de menschen. Als gij met ieder in vrede wilt leven, zal dat ophouden”. En de geburen werden vriendelijk. Op een avond riep Knijf zijn katten terug. 't Was nu stil op den zolder. En

de geburen geloofden toen ook, dat Knijf alles wist. Als ze nog eens twist zochten, stak Knijf 's avonds de katten terug op zolder. En de menschen hoorden weer lawaai. Ze werden er zoo benauwd voor, dat ze nooit ruzie meer durfden maken. Zoo'n vent is Knijf. Wees gerust, hij kan u niet betooveren.

Opeens zag Bert zijn zuster Margriet. Zweetend kwam het meisje daar met het jongste kind op den arm. Ze had al een tijd naar Bert gezocht.

— Deugniet! zei ze. Is dat werken? Maar vader en moeder zullen 't weten. Ik ben al naar den molen geweest ook. En daar hadt ge den kruiwagen laten staan; ik heb hem zelf moeten terugvoeren. Kom nu rap mee!

— Gij hebt toch niets over Bert te zeggen! riep Jules uit. Lach ze uit, Bert! Of doet ge als een braaf kindje, wat ze kommandeert.

Neen, dat mocht Jules niet denken.

— Laat mij gerust! snauwde Bert tot Margriet.

— Ge moet mee gaan!

— Neen!

— Wacht dan tot vader thuis komt!

— Dat zijn uw zaken niet

— Ferm zoo! prees Jules.

— Gij zijt een nietwaard; schold Margriet tot Berts slechten kamaraad.

Jules maakte een langen neus. Margriet kon haar broer niet mee krijgen.

De twee jongens zwierven verder.

Na een tijdje floot iemand naar hen.

— Mijn broer! Ja, 't is Gust. Hij komt van Brussel, zei Jules.

— Ha, hij woont daar nu.

— Ja, hij doet er zaken en verdient veel geld. Kom mee!

De knapen snelden over een akker. Gust Walters was als een echte heer gekleed en rookte een sigaar. Hij was Jules' groote broer, zoo wat negentien jaar.

— Ik kom een beetje met vacantie, zei hij.

Bert keek bewonderend naar hem op. Die Gust was nog koeiwachter geweest op de Klokhofstede. Maar hij wilde er niet blijven en trok eerst naar Aalst en dan naar Brussel. De menschen zeiden, dat hij er handel dreef in boter, eieren en ook in vee en er rijk werd.

— Lust ge bier? vroeg Gust.

— Ja, zei Jules.

— Dan gaan we naar de Meibloem.

— Mag Bert Verdijk ook mee?

— Ja, ja... geld genoeg in mijn zak.

Ze begaven zich naar een herberg. En daar kregen de jongens een pint bier en dan nog een. Bert werd er draaierig van.

— Zijt ge nu niet blij, dat ge met mij mee zijt
gegaan? vroeg Jules.

— O, ja...

— Ik ga later ook naar Brussel.

— Ik ook!

— Zeker, jongens! zei Gust Walters. Wie hier
blijft hangen, is een dommerik! Dat zeg ik. Nu
gaan we eens lekker smullen.

Naar zijn moeder vroeg « mijnheer Walters »
niet. Hij stapte met de twee knapen naar het
dorp.

De menschen keken naar hem. Gust kocht
voor Jules en Bert chocolade in een winkel. Maar
eensklaps kwam de veldwachter hem zeggen, dat
hij eens bij den burgemeester moest komen.

— Waarom? vroeg Gust.

— Dat weet ik niet... Ga nu maar rap!

Gust Walters liet de jongens wachten en begaf
zich naar de woning van den burgemeester. Daar
stond een vrouw en Gust scheen wat van haar te
schrikken.

— Walters, zei de burgemeester, hier is ma-
dam Debruin. Ze zag u op het dorp. Ze zegt, dat
ze nog drie honderd frank van u moet hebben.

Gust kruiste de armen en ontkende.

— O, 't zal niet waar zijn. Ik heb u eieren ge-
leverd door Jan Saals... En ge hebt ze nooit be-
taald. Hier eieren koopen zonder geld en ze te

Brussel duur verkoopen, ja, zoo kunt ge wel den grooten heer uithangen.

— Die eieren zijn betaald.

— Waar en hoe?

— Ik heb 't geld opgezonden.

— Dat is niet waar!

— Gij doet valsch!

— Ik heb geen cent ontvangen. Er zijn er hier in de streek nog, die op uw centen wachten.

— Leugens! hield Gust vol.

De burgemeester liet madam Debruin gaan, belovende de zaak te onderzoeken. Hij bleef met Gust alleen.

— Jongen, zei hij toen, madam Debruin is altijd eerlijk geweest en ik geloof haar.

— En mij niet?

— Neen, u niet... Ge doet u als een heer voor, maar eigenlijk zijt ge een nietwaard. Ik zeg het u maar eens, zooals ik het meen. Ge verteert veel geld, en ge laat uw moeder slaven en wroeten. Zulk een zoon deugt niet. Ik heb al meer rare dingen van u gehoord.

— De menschen zijn jaloersch, omdat ik voor u uit ga...

— Wel neen! Beeld u dat niet in! Ge ontkent hier schulden te hebben.

— Ja.

— Welnu, ik zal allen oproepen, die van u

geld moeten ontvangen. En dan zullen we dat voor den rechter brengen.

— Doe maar!

— Wie weet, wat er dan allemaal uitkomt. Ge zijt altijd een slecht voorbeeld geweest voor uw broer Jules. Die loopt ook verkeerd. Ge kunt nu gaan. Moest ge tot betere gelachten komen, dan verwacht ik u terug.

— Ieder kan wel beweren, geld van mij te moeten hebben.

— Vertrek nu!

Gust was woedend.

— Die rijke, gierige foeks van Debruin! siste hij.

Buiten hadden Jules en Bert op Gust willen wachten. Maar de veldwachter had hen weggestuurd, zeggend, dat er klachten over hen waren gekomen van mijnheer Walraad.

Bert durfde niet meer te blijven. En hij voelde zich zoo akelig. Hij kreeg hoofdpijn. 't Was van het bier. De knaap ging naar huis.

— Ha, eindelijk zijt ge daar! riep Margriet uit. Wacht tot vader thuis komt!

— Ik ben ziek.

De zuster zag nu, hoe bleek haar broer was.

— Wat scheelt er u? vroeg ze.

— Hoofdpijn...

Bert kreeg het benauwder nog en moest naar buiten. Zijn zuster hielp hem.

— Wat is er gebeurd? vroeg ze.

— Ik heb bier gedronken.

En klagend vertelde Bert, hoe hi met Gust Walters uit geweest was.

— Met dien deugniet! Hij is nog erger dan Jules! sprak Margriet.

Ze zond Bert naar bed. Ze voelde nu medelieden met hem. Het vlijtig meisje had zelf het konijnen- en kippenhok schoon gemaakt. Zou ze 't maar verzwijgen voor vader en moeder, dat Bert heel den dag rondgezworven had?

— Neen, ik mag niet, dacht ze. Bert is te veel bij Jules Walters. En dan hoort hij bluffen over dien Gust. Hij zou ook zin krijgen later weg te gaan. 't Zijn slechte kamaraden.

Ze ging eens naar boven. Bert kloeg over zijn hoofd. Margriet bond er een natten doek om. Haar broer viel in slaap.

Moe kwamen vader en moeder thuis. Ze vroegen dadelijk naar Bert. En Margriet vertelde het gebeurde. Vader was zeer boos.

— Altijd is die jongen gek om bij dien Jules Walters te zijn, bromde hij. En dan rond loopen met Gust, den nietwaard, is nog al erger! Ja, die verdient veel geld, maar hoe! En zoo gewonnen, zoo verteerd. 'k Zal Bert nu laten liggen, doch morgen neem ik hem onder handen.

Moeder ging eens naar haar zoontje zien. Bert sliep. Vrouw Verdijk droogde een traan af. O,

ze zou het vreeselijk vinden, moest Bert den slechten weg opgaan als Gust Walters, wiens moeder er dikwijls over kloeg.

O, zeker, buitenjongens mogen naar de stad, als ze daar vooruit kunnen komen. Maar bij Gust Walters was het niet te doen om eerlijk werk. Hij dreef handel, samen met bedriegachtig volk en loog en bedroog. En wat hij zoo verdiende, verteerde hij vooral in drank.

Wat later bracht de pastoor een bezoek, om ook eens over die slechte kamaraadschap van Bert te praten.

II.

Den volgenden morgen, toen Bert opstond, waren vader en moeder al naar hun werk.

De jongen was beter. Margriet vermaande hem.

— O, hebt ge alles geklikt aan vader en moeder! Dat is valsch! zei Bert nijdig.

— Ik moest het zeggen, want anders loopt het mis met u!

— Flauw stuk!

— Uitgaan met Gust Walters.

— Een mijnheer is hij!

— Fijne mijnheer! Hij laat zijn eigen moeder in de ellende.

— Dat is niet waar!

— Zoo, is 't niet waar! Heeft ze niet alle moeite van de wereld, om aan haar brood te geraken?

— Gust zal ze wel geld geven, maar dat spaart ze.

— Maakt Jules u dat wijs? Ook al een deugniet! Hoe ge met zoo'n vagebond wilt spelen! Nu, vader zal 't u wel afleeren.

— Was vader erg kwaad?

— Dat is zeker!

— Flauw, om alles over te vertellen!

— O, ik zou moeten liegen! Ge begint al goed de lessen van uw maat te volgen!

Bert moest vandaag naar school. En na het morgenmaal, dat hem nog niet bijzonder smaakte, ging hij heen. Op school werd hij dadelijk door den meester geroepen.

— Jongen, zei deze, ik heb gehoord, dat ge uw verlofdag maar slecht hebt gebruikt. Ik kreeg klachten van mijnheer Walraad. En ge hebt peren gestolen bij den pastoor. En er zal nog wel meer gebeurd zijn, want ge waart met Jules Walters op gang. Bert, wilt gij ook den verkeerden weg op, zooals Gust Walters?

En de meester vermaande den jongen zeer ernstig. Bert dacht nu toch eens na. 't Is waar, Jules had hem gisteren in allerlei avonturen gebracht, maar kreeg zelf de klappen niet. Toch vroeg Jules hem mee met zijn broer naar de herberg en den winkel. Jules was niet kwaad, zooals de men-

schen beweerden. Zijn makker kwam niet meer naar school. Er was toen nog geen leerplicht.

Er was dien dag beweging op het dorp. De burgemeester had al de schuldeischers van Gust Walters opgeroepen. Er kwamen er acht. Ze hadden vroeger allerlei waren aan Gust gezonden: boter, eieren, kiekens en zelf een varken. Ze meenden toen, dat Gust Walters waarlijk een eerlijke handelaar was. Hij bleek nu een aftriggelaar te zijn.

De burgemeester kon ze weinig hoop geven, dat ze betaald zouden worden. Maar hij zou een eind maken aan het bedrog. Gust Walters zou ook wel op andere dorpen zulk bedrog gepleegd hebben en nog plegen.

Er werd nu veel over die zaak gepraat. Weduwe Walters hoorde er van en ze weende dien dag.

De veldwachter moest Gust aanhouden voor een nieuw verhoor, maar de „grootte mijnheer” was nergens te vinden. Hij had dien nacht thuis geslapen en was 's morgens vertrokken. Gust had zich uit de voeten gemaakt.

Jules zwierf rond. Hij wist niet waarheen zijn broer gegaan was. Hij had van hem twee frank gekregen en die versnoept.

Dien avond werd Bert onder handen genomen door zijn vader, die klachten had gekregen van

den mulder, waar hij het meel haalde; van mijn heer Walraad en van den pastoor.

En vader Verdijk waarschuwde zijn jongen voor een makker als Jules. Ernstig sprak hij met Bert. Deze beloofde Jules te mijden.

Den volgenden dag zag Bert Jules op school. Een brater van weduwe Walters had er den straatlooper heen gebracht. En Bert durfde niet aan Jules te zeggen, dat hij van hem weg moest blijven.

In het volgend boekje zullen we vertellen hoe Bert Verdijk toch van Jules Walters gescheiden werd.

EINDE